

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VII. De aliis conditionibus ad meritum requisitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

III.

Hinc solvuntur quæ à nonnullis proponi solent ad probandum gratiam, naturâ consequentem actum aliquem, posse illum in ordine ad novum præmium dignificare: sic enim, inquit, contingit in effectibus physicis, anima siquidem cum specie impressâ materiali caloris, vel intelligibili alterius cujuscunque objecti, eodem cum iis instanti, potest ad actum intellectus vel visionis producendum concurrere, licet species illæ pro signo solum posteriore sint in animâ, utpote quæ materialiter ad speciem impressam, ad intelligibilem verò fortè etiam efficienter concurrunt: sicut ergo anima in hoc casu simul cum specie naturâ posteriore exigit concursum physicum ad visionem, quidni actus cum gratiâ, licet naturâ posteriore, poterit moraliter exigere præmium. Deinde gratia eodem instanti quo educitur è potentia animæ ornat illam & reddit amabilem, ac Deo gratam; ergo & gratia posterior natura actu, vel physicè vel moraliter poterit illum dignificare, & movere Deum ad ei dandum præmium. Ita illi.

IV.

Ad hæc tamen juxta supra dicta Respondeo, disparem in hoc esse rationem de effectibus physicis, & præmio intuitu alicujus actus dando, cum ut ostendimus, lumen naturæ dicet non posse actum in aliquo instanti dignificari, in ordine ad novum præmium, per ipsum præmium, quod ei tunc confertur. Ratio verò est, quia actus in tantum meretur, in quantum liberè egreditur ab operante; cum ergo pro illo priori naturæ ad præmium, seu novam gratiam intelligitur tota libertas posita, non potest per hanc dignificari ad novam gratiam; in hoc instanti conferendam, sed solum in sequentibus.

V.

Obijcies: plura vel majora peccata antecedentia non reddunt actum malum pejorem, ergo nec major gratia antecedens actum bonum reddit meliorem. Negatur tamen consequentia; gratia siquidem, ut vidimus, est simpliciter necessaria ad meritum, sicut autem se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis; at verò peccatum, seu vilitas personæ non requiritur ad peccandum, cum etiam justii peccent. Licet verò præterea quodvis peccatum mortale, etiam primum mereatur penam æternam, quivis tamen, seu primus actus bonus etiam supernaturalis non meretur de condigno gratiam, aut gloriam; nam ut communis omnium habet sententia, plura ad bonum requiruntur, quam ad malum, unde actus etiam indeliberatus, & pura omisso sufficienti ad peccatum, non tamen ad meritum. Quare secundum omnes, actus attritionis, etiam supernaturalis in peccatore non expellit peccatum, sed ad hoc requiritur contritio, vel amor Dei super omnia, qui tamen actus peccatum ex naturâ suâ non expellunt: quod de plurimis aliis actibus supernaturalibus à fortiori dici posset, cum nihilominus quodvis vel minimum peccatum mortale expellat gratiam.

VI.

Adde probabile esse illum, qui est in peccato mortali, non solum non mereri de condigno gratiam aut gloriam, sed nec alia dona, non supernaturalia tantum, sed neque naturalia, peccatum namque mortale omni hujuscemodi dono hominem reddit planè indignum. De congruo tamen ut supra diximus, peccator mereri potest justificationem.

VII.

Obijcies contra secundam Conclusionem: gratiam quæ actum subsequitur, illum subinde dignificare, quando enim justus jam proximè potens

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

ad peccandum mortaliter, tentationem vincit per actum supernaturalem, actus ille est meritorius, & auget gratiam in justo illo præexistente, ut omnes fatentur, nihilominus hæc gratia actum istum naturâ subsequitur, cum dependenter ab illo conservetur.

Ad hoc responderi potest non negare nos gratiam, quæ actui quomodocunque est posterior, posse illum dignificare, sed de illâ solum gratiâ hoc negamus, quæ actui datur per modum præmii, hoc enim & nihil aliud ostendit lumen naturæ, ut supra vidimus. Imò in humanis dignitas per diligentiam, & actus bonos conservata auget meritum, quæ tamen per negligentiam in iisdem actibus potuisset amitti. Ratio verò est, gratia siquidem in hoc casu ab actu illo non pendet tanquam præmium, vel merces ei data, & per se, ut aunt sed per accidens, in quantum scilicet impedit peccatum, quo gratia illo instanti destrueretur. Aliam difficultatis hujus solutionem fusè tradidimus supra, Disp. 30. sect. tertâ, & sequentibus; Videantur ibi dicta.

SECTIO SEPTIMA.

De aliis conditionibus ad meritum requisitis.

PRIMA est ut actus sit liber; actus namque omnis meritorius est laudabilis, nullus autem actus non liber meretur laudem, ut ex ipso naturæ lumine constare videtur, & docet Aristoteles lib. 3. Ethicorum, cap. 9. unde ab omnibus rejiciuntur Nominales aliqui, contrarium asserentes. Imò ulterius, licet semiplena libertas sufficiat ad peccandum, non tamen ad merendum, plus enim ad meritum requiritur, quam ad demeritum. Quare, etsi per se loquendo, nullus dari actus possit inter bonum & malum indifferens, potest tamen inter meritum & demeritum, ad meritum siquidem requiri videtur, ut actus plenè & perfectè sit voluntarius, ratione perfectionis ad meritum requisitæ, quæ magis confirmabuntur ex sequentibus.

Secunda conditio ad meritum est, ut sit actus positivus, ita cum S. Thoma 1. 2. q. 91. art. 5. ad 1. & 2. q. 79. art. 1. ad secundum communis Theologorum sententia, tenet Durandus, Major, Zumel, Suarez lib. 12. de gratiâ, cap. 2. & alii passim contra Angelstum, qui contrarium videtur asserere.

Ratio est: nam ut optimè S. Thomas citatus, lata est disparitas inter meritum & demeritum, & ad illud multò plus requiritur, quam ad hoc. Illud etiam debet esse ex integrâ causâ, cum hoc ex quolibet defectu oriatur. Confirmatur: ut enim rectè observat Suarez citatus num. 2. meritum idem sonat ac obsequium in gratiam alicujus præstitum; hoc autem, ut videtur manifestum, sine positivo actu non contingit. Ut ergo quis Deum offendant, & consequenter apud eum demereatur, sufficit non facere ejus voluntatem, cum possis, & tenearis; at verò ut quis ab alio aliquid mereatur, non sufficit non illum offendere, cum possit, hoc enim præcisè nullam mercedem meretur.

Tertia conditio est, ut sit actus bonus, seu honestus, id est quòd nullam in se habeat admixtam rationem mali; cum, ut dixi, sit ex integrâ causâ: quamvis enim peccatum veniale, concomitanter se habens

tons ad peccandâ mortaliter vincit tentationem, gratia actum subsequens illum dignificat.

VIII. Resp. Non negare nos omnem omnino gratiâ posteriorem actum dignificare, sed quæ illi datur per modum præmii.

I. Actus omnis meritorius debet esse liber.

Dari potest actus indifferens inter meritum & demeritum.

II. Actus meritorius debet esse positivus.

III. Rationes variae cur, licet peccatum interdum consistat in ne-ratione, actus tamen meritorius debeat esse positivus.

IV. Si actus sit meritorius, debet esse aliquæquæque bonus.

se habens cum opere bono, non impediatur meritum, quo forte sensu dicitur Deus Exodi 1. dedisse munera obstetricibus Aegypti, ob servatos pueros Hebraeorum, quamvis concomitanter sint mentita. Etiam si ulterius dicat Scriptura, Deum hoc fecisse, eò quòd timuerint Deum, si tamen actus ipse fuisset malus, nihil meruisset, cum talis actus simpliciter non sit laudabilis, nec placeat Deo, sed displiceat. Hinc Abacuc Propheta cap. 1. v. 13. de Deo dixit, *Mundi sunt oculi tui ne videas malum, & respicere ad iniquitatem non poteris.* Unde nec in Scripturâ, nec Conciliis promittitur unquam primum, nisi operibus bonis. Quare licet actus malus subinde mereri possit primum apud homines ratione utilitatis, ut si quis labore in vineâ alterius ut fornicetur, aut aliud hujusmodi, non tamen meretur primum apud Deum, utpote cui operationes hominum nihil adferunt utilitatis; apud quem proinde, in tantum solum merentur, in quantum ei sunt honorifica.

Quia de causa Deus obstetricibus Aegypti dedit munera.

Quamvis actus malus interdum mereatur primum apud homines, nunquam tamen apud Deum.

V. *Probabilis est omnem omnino actum supernaturalem in justo esse gratia & gloriae meritum.*

Quæres: quinam actus sint in justo meritorii gratiæ & gloriæ? Volunt aliqui solum actum charitatis esse meritorium, alii alios etiam actus, modò formaliter à charitate imperentur, & referantur in Deum, alii virtutalem solum ad hoc relationem requirunt. Probabilis mihi videtur omnem actum, saltem supernaturalem, in justo esse hoc modo meritorium. Ratio est quia ubique in Scripturâ, Conciliis, & Patribus, omnibus operibus bonis justorum promittitur merces gratiæ & gloriæ, seu vitæ æternæ, nihilque in Scripturâ frequentius, quàm opera misericordiæ mereri cœlum, ergo. Plura hac de re sectione sequente.

SECTIO OCTAVA.

Utrum actus meritorius debeat esse supernaturalis.

I. *Actus meritorius debet esse in entitate supernaturalis.*

Ratio est, quia ad eum requiritur gratia excitans, qua semper est supernaturalis.

CONCLUSIO affirmativa? Ratio est: nam ut supra vidimus Disp. 113. sect. 10. & sequentibus, omnis actus meritorius, ut habemus ex Scripturâ & Conciliis, præsertim Tridentino, requirit gratiam excitantem, quæ semper est supernaturalis, ut ostendimus, quod etiam testatur S. Paulus, & expressè docet Cælestinus Pontifex: quòd verò gratia excitans, semper esse debeat supernaturalis, probatur, aliòqui enim initium salutis à nobis esse posset, seu solis viribus naturæ, quod tamen ubique negant Patres & Concilia: unde actus virtutum acquiruntur nudè sumpti non sunt propriè meritorii, sed extrinsecè tantum, & sicut actus externus, quando scilicet imperantur ab actu supernaturali interno.

II. *Cum iusti semper bene operentur ex fide, eliciunt actus supernaturales.*

Dices primò: cum Vasquez 1. 2. d. 207. cap. 7. hinc sequi plurima ex operibus justorum esse infuosa. Respondetur negando sequelam; cum enim iusti plerumque ex Fide operentur, & habeant semper habitus infusos, seu gratiam adjuvantem paratam, operationes faciliè elicient supernaturales.

III. *Patres, dum peculiarem Dei influxum ad opera justorum meritoria semper requirunt, sententiam esse supernaturalem.*

Dices secundò: Patres & Concilia, ut diximus, universim affirmant, omne opus bonum iusti esse meritorium gratiæ & gloriæ, ergo non sola opera supernaturalia hoc habent. Respondetur, Concilia & Patres sufficienter se explicare, quòd loquantur de solis actibus supernaturalibus, dum in primis ad omne opus meritorium requirunt gratiam excitantem: deinde exigunt ut sit opus factum in Deo: tandem ut omnia opera

meritoria à peculiari Dei influxu proveniant: sic enim peculiariter loquitur Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 16. his verbis: *Cum enim ille ipse Christus Iesus tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos jugiter virtutem infuset, qua virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent.* Ergo juxta Concilium nullum opus esse potest meritorium, nisi ab hoc peculiari Christi influxu procedat.

Urgebis: per illum influxum intelligi posse gratiam habitualem. Contrà primò: gratia habitualis non jugiter infunditur, si propriè loquamur, sed semel tantum datur, Concilium autem jugem quandam influxum, sanctas scilicet inspirationes, & gratias prevenientes à Deo perpetuò immittas requirit. Contrà secundò: dicit Concilium jugem hunc influxum omnia bona opera debere antecedere, quòd proprium est gratiæ prevenientis. Contrà tertio: Concilium docet jugem hunc influxum ad eum modum in opera bona provenire à Christo, quo caput influit in membra & vitis in palmites, quòd fit, spiritus quoddam novos vitales, vel nutrimentum perpetuò subministrando, quòd spiritualiter facit Christus, dum sanctas inspirationes tanquam spiritus quoddam vitales, ac spirituale nutrimentum jugiter nobis subministrat.

Dices tertio: omne opus malum est dignum poenæ, ergo omne opus bonum iusti similiter est dignum premio, seu gratiâ & gloriâ. Sed contrà, secundum omnes plura requiruntur ad bonum quàm ad malum, ad meritum quàm ad demeritum; sic enim Deus puram omissionem punit poenâ æternâ. Præterea actus indeliberati puniuntur in inferno semper, simul cum peccato mortali, & tamen nec omisso pura, nec actus indeliberatus secundum adversarios meretur gratiam aut gloriam.

Dices quartò: dignitatem personæ aliquid refundere in opera, utpote quæ semper sunt gratiora ratione personæ, à qua proveniunt; ergo opera etiam naturalia haurient inde aliquid dignitatis. Quòd magis urgere videtur in operibus Christi, quæ omnia valoris sunt simpliciter infiniti. Respondetur eandem formam diversas frequenter tribuere denominationes, nos autem ut constat ex dictis, fundamentum maximum habemus dicendi actum naturalem non esse capacem dignitatis respectu gratiæ & gloriæ. Ad summum ergo dignificari opus hujusmodi potest in ordine ad premium aliquod naturale, non quidem fortasse, illud exigendo sine promissione seu pacto, sed solum lato illo modo supra sectione tertiâ conclusione 3. explicato. Ad illud de operibus Christi ait P. Hurtado d. 63. de Incarnatione, nullum opus naturale Christi meruisse premium supernaturale: unde etiam agens de operibus Christi asserit, omne opus illius, etiam naturale meruisse infinitum, seu infinita premia naturalia.

Licet ergo in Physicis res naturalis simul cum supernaturali possit producere effectum supernaturalem, hoc tamen non tenet in moralibus, in his quippe non valet à paritate rationis; sic enim in Physicis una res producta ab aliâ potest simul cum illâ ad effectum physicum concurrere, ut species cum intellectu vel oculo, quòd tamen, ut vidimus, non contingit in ordine ad meritum.

Dices quintò: gratia dignificat ipsum subjectum naturale, redditque gratum ac dignum gloriâ, quidam

IV. *Ostenditur per jugem hunc influxum Christi in omnia opera meritoria, non posse nullam gratiam habitualem.*

V. *Licet omnis actus malus sit dignus poenâ, non tamen omnis actus bonus sit dignus premio.*

VI. *Opus naturale, ex dignitate personæ dignificari potest ad majus premium naturale.*

VII. *Hæc in re nulla est paritas inter res naturales & physicas.*

VIII.